

OSMANLI DEVLETİ YÜKSELME DÖNEMİ Dünya Gücü Osmanlı 1453–1579

FATİH SULTAN MEHMET
1451 – 1481

İSTANBUL KUŞATMALARI

Makedonya	Emeviler	Latinler
Roma	Abbasiler	Rumlar
Sasaniler	Ruslar	Venedik
Avarlar	Macarlar	Ceneviz
OSMANLILAR		

İSTANBUL KUŞATMALARI İLKLER

İlk Devlet	MAKEDONYA KRALI FİLİP
İlk Türk Devleti	AVARLAR
İlk İslam Devleti	EMEVLER
İlk Türk İslam Komutanı	ÇAKA BEY
İlk Osmanlı Padişahı	YILDIRIM BAYEZİD

İSTANBUL'UN FETHİ
6 Nisan 29 Mayıs 1453

Fethin Nedenleri

- ◆ **Siyasi:** Bizans kışkırtmaları
- ◆ **Ekonomik:** İstanbul'un ticari önemi
- ◆ **Coğrafi:** Jeopolitik konum
- ◆ **Askeri:** Bizans'ın asker sevkiyatını engellemesi
- ◆ **Dini:** Peygamber Efendimizin hadis-i şerifi

Örnek Soru:

Fatih Sultan Mehmet'i İstanbul'un fethinden vazgeçirmek için toplanan öclis aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Divan-ı Mezalim
- B) Divan-ı Hümayun
- C) Divan-ı İşraf
- D) İhtiyarlar Meclisi
- E) Meşveret Meclisi **dc Çandarlı Halil vazgeçirmeye çalıştı**

Osmanlı Hazırlıkları

- ◆ Rumeli Hisarı (Boğazkesen)
- ◆ 400 parçalık donanma
- ◆ Şahi (Erdelli urban)
- ◆ Havan topu icat edildi
- ◆ Tekerlekli kuleler
- ◆ Karamanoğulları etkisizleştirildi
- ◆ Kilid-i Bahir Kalesi yapıldı
- ◆ Silivri ve Vize kaleleri alındı

Bizans Hazırlıkları

- ◆ 30 Bin insan gücü
- ◆ Venedik'ten 1500 asker
- ◆ Kale ve surların onarımı
- ◆ Grejuva
- ◆ Haliç'e dev zincir
- ◆ Ortodoks / Katolik birleşimi

Örnek Soru:

"İstanbul içinde Türk sarığı görmek Kardinal külahı görmekten iyidir" diyerek Katolik ve Ortodoksların birleşmesine tepki gösteren Bizans devlet yöneticisi kimdir?

- A) XI. Konstantin
- B) Notaras **dc**
- C) Papa IV.Urban
- D) Ducas
- E) Petrus

Fethin Sonuçları (Türk tarihi açısından)

- II. Mehmet "Fatih" unvanı aldı
- "Sultanü'l Bahreyn Hakanü'l Berreyn" olarak anıldı (İki denizin Sultanı ve iki karanın hakani)
- İstanbul → BAŞKENT YAPILDI
- Kuzey ve Doğu Avrupa ticaret yolları alındı
- Anadolu / Rumeli toprak bütünlüğü sağlandı
- Yükselme dönemine girildi
- Ayasofya, camiye çevrildi
- Ortodoksların koruyuculuğu Osmanlı'ya geçti

Fethin Sonuçları (Dünya tarihi açısından)

- Derebeylikler yıkıldı, Mutlak krallıklar güçlendi
- Orta Çağ bitti, Yeni Çağ başladı
- İstanbul'dan kaçan bilim adamları İTALYA'ya kaçtı. Burada **Antikite Kültürü** oluştu. "Bu durum Rönesans'a zemin hazırladı."
- Ticaret yollarının Osmanlı'ya geçmesi Avrupa'da **Coğrafi Keşiflere zemin hazırladı**
- Katolik / Ortodoks **birleşimi engellendi**
- Fatih**, fetih sonrası ferman çıkararak işçi, tüccar, zanaatkar ve bilim adamlarını İstanbul'a davet etti.
Amaç: İstanbul'u bilim ve kültür merkezi haline getirmek

2016 KPSS

Fatih Sultan Mehmet'in, Ortodoks Kilisesine yönelik izlediği hoşgörü politikasıyla aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenebilir?

- A) Müslüman olmayan uyrukların güvenini sağlamayı **dc**
- B) Rusya'nın açık denizlere inme çalışmasını engellemeyi
- C) Askeri gücünü arttırmayı
- D) Latin dünyası ile iyi ilişkiler kurmayı
- E) Hristiyanlar arasındaki mezhep mücadelesini sonlandırmayı

ANADOLU SİYASETİ

- A) 1459 Amasra / Cenevizliler'den
- B) 1460 Sinop / Candaroğulları / İsfendiyaroğulları
- C) 1461 Trabzon Rum İmparatorluğu
- D) 1466 Karamanoğulları ile mücadele
- E) 1473 Otlukbeli Savaşı (Osmanlı / Akkoyunlular)

A / C : Anadolu **Siyasi birliği** sağlamaya yöneliktir

B / D / E : Anadolu **Türk Siyasi Birliği** sağlamaya yöneliktir.

Örnek Soru:

- I. Cenevizlilerden Amasra'nın alınması
- II. Kırım'ın fethi
- III. İsfendiyaroğullarından Sinop ve Kastamonu'nun alınması

Yukarıda verilen Fatih sultan Mehmet zamanında hangi gelişmeler, Anadolu Türk Siyasi birliğini sağlamaya yöneliktir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III **dc**
- D) I ve III
- E) II ve III

BATI SİYASETİ

- 1459 Sırbistan
- 1460 Mora
- 1462 Eflak
- 1465 Bosna – Hersek
- 1476 Boğdan
- 1479 Arnavutluk

TRABZON ve MORA'nın alınmasıyla Bisans'ın diriliş umutları sona erdi

Örnek Soru:

Fatih zamanında "Tersane-i Amire" hangi şehrin fethinden sonra kurulmuştur?

- A) Trabzon
- B) Rodos
- C) Gelibolu
- D) İstanbul **dc Haliç'te kuruldu**
- E) Antalya

Örnek Soru:

Aşağıdakilerden hangisi XV.yüzyılda Osmanlı Devletinde yer alan ticaret merkezlerinden değildir?

- A) Selanik
- B) Kefe
- C) Halep
- D) Trabzon
- E) Manisa **dc**

GÜNEY SİYASETİ

- Fatih'in **Güney Siyaseti yoktur**
- Hicaz – Su yolu meselesi nedeniyle bozuktur.

DENİZ SİYASETİ

- ❑ **CENEVİZLİLER'den:** İmroz (Bozcada) Limni (Taşoz), Semadirek,
- ❑ **VENEDİKLİLER'den:** Eğriboz, Midilli
- ❑ 1479'da Venediklilere ilk ayrıcalık verildi

Amaç:

- ☞ **Avrupa Hıristiyan birliğini parçalamak**
- ☞ **Doğu'dan gelen ticari malları Batı'ya pazarlamak**

BALYOS: Venedik elçilerine verilen isim

- ❑ **1480 Otranto Seferi**

☞ **Amaç:** Roma ve Papalığı ele geçirmek

- ❑ **1478 Kırım'ın Fethi** gerçekleşti / **Gedik Ahmet Paşa**

☞ **İpek yolu Osmanlı'ya geçti**

☞ **Karadeniz Türk gölü haline geldi**

BİLİNMESİ GEREKENLER

KIRIM

- ★ **1478** fethedildi / Karadeniz Türk gölü oldu
- ★ **1774 Küçük Kaynarca Antlaşması** / Bağımsız oldu
- ★ **1792 Yaş Antlaşması** / Kesin olarak elden çıktı

KARADENİZ'İN TÜRK GÖLÜ OLMASI

- ★ **1478 Kırım'ın fethi** / Karadeniz Türk gölü oldu
- ★ **1700 İstanbul Antlaşması** / Karadeniz Türk gölü olma özelliğini ilk kez kaybetti
- ★ **1711 Prut Antlaşması** / **1739 Belgrad Antlaşması** / Karadeniz Türk gölü olma özelliğini korudu
- ★ **1774 Küçük Kaynarca Antlaşması** / Karadeniz Türk gölü olma özelliğini KESİN OLARAK kaybetti

MORA

- ★ **1460** fethedildi
- ★ **1699 Karlofça Antlaşması** / Venediklilere verildi
- ★ **1718 Pasarofça Antlaşması** / Osmanlı geri aldı
- ★ **1829 Edirne Antlaşması** / Yunanistan'a bırakıldı

AZAK KALESİ

- ★ **1700** İstanbul Antlaşması / Ruslara verildi
- ★ **1711** Prut Antlaşması / Ruslardan geri aldık
- ★ **1739** Belgrad Antlaşması / **KESİN OLARAK** Ruslara kaptırdık

GİRİT

- ★ **1669** alındı IV. Mehmet / Fazıl Ahmet Paşa
- ★ **1897 İstanbul Antlaşması** ÖZERKLİK verildi
- ★ **1908** Yunanistan Girit'i İLHAK ETTİ
- ★ **1913 Londra Barış Konferansı** / Osmanlı, Girit'in Yunanistan'a verilmesini kabul etti
- ★ **1913 Atina Antlaşması** / Girit Yunanistan'a bırakıldı

FATİH SULTAN MEHMET HAKKINDA

- ◆ Şiirlerinde **AVNİ** (*Yardım*) mahlasını kullandı

- ◆ Portresini yaptıran ilk padişah

☞ **İtalyan Ressam Gentile Bellini**

- ◆ Fatih'in "Gül Koklayan Resmi" minyatürünü **SİNAN BEY / Öğrencisi Şiblizade Ahmet** yaptı

☞ Sinan Bey resim öğrenimi için ilk kez **İTALYA**'ya gönderildi

- ◆ Batı kültürüne açılan ilk Osmanlı padişahı

- ◆ **Saray-ı Cedit (Yenisaray)** / **TOPKAPI SARAYI** İnşa edildi

- ◆ Enderun Mekteplerini Saray-ı Cedit'e taşıdı. Yönetimde "Devşirme Kökenliler" etkili oldu

Örnek Soru:

Fatih zamanında Saray-ı Cedid'e (Topkapı Sarayı) taşınan Enderun'dan eğitimlerini tamamlayanların görevlerine atanmasına ne isim verilir?

- A) Ferman
- B) Çıkma **dc**
- C) Berât
- D) Huzur
- E) Sancak

Berât: Padişah tarafından verilen rütbe ve nişanlarla ilgili ayrıcalık belgesi

Bedergâh (Çıkma): Acemiocağından diğer birliklere geçiş

Huzur: Osmanlıda ramazan aylarında işlenen dersin adı

◆ **Sikke-i Hasene:** ilk altın para

Örnek Soru:

Aşağıdakilerden hangisi II. Mehmed döneminde ortaya çıkıp iç tepkilere neden olan gelişmelerden biri değildir?

- A) Kardeş katlinin yasallaştırılması **dc**
- B) Sıkça sikke darp edilmesi
- C) Vergi miktarının artırılması
- D) Devşirme kökenlilerin üst makamlara gelmesi
- E) Vakıf ve mülk topraklarının devşirilmesi

Anadolu ve Rumeli halkı taht kavgalarından dolayı can ve mal kaybına uğruyordu

◆ **Sultanî:** Fatih zamanında basılmış 3.45 gramlık altın para

Örnek Soru:

İlk Türk İslam devletlerinden beri uygulanan Fatih zamanında kanunlaştırılan hükümdarlık alameti nedir?

- A) Ulufe
- B) Sikke
- C) Çetr
- D) Hutbe
- E) Culüs **dc**

◆ **Culüs Töreni:** Şehzadenin tahta çıkış töreni

◆ **Cülüsiye:** Bahşiş

☞ **Cülüsiyeyi...**

Başlatan: YILDIRIM BAYEZİD
Kaldıran: I.ABDÜLHAMİD

Örnek Soru:

II.Mehmet saltanatı boyunca neredeyse her yıl çıktığı seferlerde, askeri cephede tutabilmek için reayanın ödediği hangi vergiyi büyük oranda yükseltmiştir?

- A) Avarız
- B) Haraç
- C) Cizye
- D) Çift Resmi **dc**
- E) Öşür

Örnek Soru:

Arapça, Farsça, Latince, Rumca, Slavca, İbranice ve Çağatayca olmak üzere yedi dil bilen ve 1466 yılında Batlamyus haritasını yeniden tercüme ettirip haritadaki adları Arap harfleriyle yazdıran Osmanlı padişahı kimdir?

- A) II. Bayezit
- B) Yavuz Sultan Selim
- C) Kanuni Sultan Süleyman
- D) Fatih Sultan Mehmet **dc**
- E) II.Murat

◆ **Sahn-ı Seman:** Fatih dönemindeki sosyal bilimler ve hukuk fakültesi

◆ Divan başkanlığını vezir-i azama bırakıldı

☞ **Divan-ı Hümayun danışma kurulu haline geldi**

☞ **Vezir sayısı dörde;**
Defterdar ve Kazasker sayısı ikiye çıkarıldı

◆ **Kardeş katli yasallaştı**

☞ **KANUNNAME-İ ÂLİ OSMAN** yapıldı

☞ Kardeş katlini fiilen uygulayan I.MURAT

☞ Yasalaştıktan sonra uygulan YAVUZ

◆ **Reisü'l Etibba:** Fatih döneminde kurulan (ilk) hekimbaşılık

☞ **İlk Hekimbaşı KUTBEDDİN AHMED**

◆ **Şerafeddin Sabuncuoğlu:** Fatih döneminin önemli tıp bilimcisi

☞ **Kitabü'l Cerrâhiyyetü'l-Hâniyye 1465 /**
Kaleme alınmış tek resimli cerrahi eser

☞ **Diğer Eserleri:**

— **Mücerrebname**
— **Cerrahiye-i İlhaniye**

◆ **Molla Günari:** Fatih'in hocasıdır.

◆ **Akşemseddin:** Fatih'in hocasıdır. Hacı Bayram Veli'nin öğrencisi

☞ **Kitabu't-tıp, Maddetü'l-Hayat** adlı eserleri vardır.

2011 KPSS

Osmanlı Döneminde, Fatih Sultan Mehmet'in Hocası olmuş, din, tasavvuf ve tıp alanlarındaki çalışmalarıyla bilinen ünlü bilgin aşağıdakilerden hangidir?

- A) Ebuussud B) Emir sultan C) Akşemsetdin **dc**
D) Kemalpaşade E) Molla Fenari

◆ **Çandarlı Halil Paşa:** Fatih döneminde görevinden azledilen vezir-i azam (Türkmenlerden sonra devlet kademesine devşirmeler geçirildi)

◆ **Zağanos Mehmet Paşa:** Çandarlı'dan sonra vezir-i azamlığa getirildi

◆ **Ali Kuşçu:** Timur Devleti döneminde Uluğ Bey rasathanesinde müdürlük yaptı. Akkoyunlular devletine de hizmet etti. Otlukbeli Savaşı sonrası Fatih hizmetine girdi.

☞ **Fatih'e sunduğu eserler**

Fethiye (**Geometri kitabı**)
Muhammediye (**Matematik kitabı**)

◆ **Tursun Bey:**
Tarih-i Ebu'l Feth eserinde *Fatih ve II.Bayezid dönemini anlatan bir müellif*

◆ **IX.Konstantinos Paleologus:** Fatih'e yenilen Bizans hükümdarı

II. BAYEZİD (VELİ) 1481 – 1512

— Şiirlerinde **ADLİ** (*Hakkaniyet*) Mahlasını kullandı
— "**Resm-i Avarız**" II.Bayezid döneminde olağanüstü durumlarda alınan vergi

☞ Milli Mücadeledeki "**TEKÂLİF-İ MİLLİYE**" emirlerine benzer

OLUMSUZ GELİŞMELER

A) CEM OLAYI: "Yükselmeye Duraklama"

Fatih'in iki oğlu arasında yaşanan taht kavgasıdır.

☞ Cem'in Rodos şövalyelerine sığınması ile "İç sorun dış sorun haline geldi"

Örnek Soru:

Osmanlı Devletini Türk federatif yönetim anlayışıyla yönetilmesini teklif eden Osmanlı şehzadesi kimdir?

- A) Musa Çelebi
B) Şehzade Beyazıt
C) Şehzade Mustafa
D) Şehzade Cem **dc**
E) Kasım Çelebi

B) ŞAH KULU İSYANI: Şah İsmail'in Doğu'daki alevi Türkmenleri kışkırtmasıyla çıkan isyan

☞ **İlk Osmanlı – İran ilişkileri** başladı

☞ Osmanlıdaki **ilk büyük Türkmen ayaklanmasıdır**

Örnek Soru:

Şahkulu isyanı hangi devletin kışkırtması sonucu çıkmıştır?

- A) Safeviler **dc** B) Memlukler C) Kutsal Roma
D) Venedik E) Timur

C) KARIŞTIRAN SAVAŞI: I.Selim'in (Yavuz) Çorlu yakınlarındaki babasına karşı giriştiği savaştır.

D) AĞAÇAYIRI SAVAŞLARI 1485:

Çukurova'da Memlukler'le altı yıl süren savaş

☞ **İlk Osmanlı – Memluk savaşı**

☞ Osmanlı'nın **ilk ateşli silah (tüfek) kullandığı savaş** (*Sadrazam Davut Paşa tarafından Yeniçeri ocağına dağıtıldı*)

OLUMLU GELİŞMELER

A) KARAMANOĞULLARI: İlk mücadele I.Murat döneminde başlamıştı. *II. Bayezid döneminde kesin olarak Osmanlı'ya bağlandı*

B) BEN-İ AHMER DEVLETİNE YARDIM:

İspanya'nın bölgedeki Müslüman ve Yahudilere yaptığı zulme karşı Osmanlı'nın yardım elini uzatması

☞ Cem olayı nedeniyle istenilen yardım tam olarak yapılamadı

C) OSMANLI – VENEDİK SAVAŞI

İnebahtı / Modon / Koron / Navarin alındı

☞ Venediklilerle denizlerde **artık boy ölçüşecek hale geldik**

D) BOĞDAN'IN FETHİ

Fatih döneminde bağlanmıştı. Kili ve Akkerman kalelerinin alınmasıyla kesin olarak Osmanlı'ya bağlandı.

☞ Kırım ile kara bağlantısı sağlandı

YAVUZ SULTAN SELİM 1512 – 1520

- ◆ Trabzon'da *Sancak beyi* idi
- ◆ Selimi mahlasını kulanı
- ◆ Babasına karşı Çorlu'da giriştiği savaşın adı **KARIŞTIRAN SAVAŞI**
- ◆ 1512'de Yeniçerilerin Yavuz'u padişah yapmak için çıkardığı isyanın adı **YENİBAHÇE AYAKLANMASI**

- ◆ 1514 Çaldıran Savaşı

☞ Şah İsmail tehlikesi geçici olarak ortadan kalktı

- ◆ 1515 Turnadağ Savaşı
(Osmanlı - Dulkadiroğulları)

☞ Anadolu Türk siyasi birliği kesin olarak sağlandı

- ◆ 1516 Mercidabık Savaşı (Osmanlı - Memluk)

☞ Kansu Gavri yenildi Suriye alındı

- ◆ 1516 Han Yunus Muharebesi
(Osmanlı - Memluk)

☞ Canberdi Gazali komutasındaki Memluk ordusu yenildi

- ◆ 1517 Ridaniye Savaşı (Osmanlı - Memluk)

☞ Tomambay yenildi Mısır alındı

- ◆ 1518 Amasya / Turhal'da Celal adında bir tımarlı bir kızılbaşın çıkardığı ayaklanmanın adı **KIZILBAŞ CELAL AYAKLANMASI**

MISIR SEFERİNİN SONUÇLARI

- ★ Halifelik Osmanlıya geçti

☞ Teokratik yönetime geçildi

☞ Halifeliğin **ilk dini / siyasi yetkisi** 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ile kullanıldı

- ★ Kutsal emanetler İstanbul'a getirildi

☞ İstanbul, dini önem kazandı

- ★ Baharat yolu Osmanlı'ya geçti

☞ Coğrafi keşiflere zemin hazırladı

- ★ Hicaz Bölgesi Osmanlı'ya geçti

☞ I.Dünya Savaşında **İslamcılık sona erdi**

- ★ Yavuz Sultan Selim **Hadimü'l Haremeyni's Şerefeyn** (Mekke ve Medine'nin hizmetkârı) olarak anıldı

Öğretmen Bilgisi: Kahire'de Cuma hutbesinde kendisine **Hakimü'l Haremeyni's Şerefeyn** dendiğinde kabul etmemiş "Biz ancak **Hadimü'l Haremeyni's Şerefeyn** oluruz" demiştir.

Örnek Soru:

- I.Hadimü'l Haremeyn
- II.Akçay Savaşı
- III.Çaldıran Savaşı

Yukarıdakilerden hangileri I.Selim ile ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve III **dc** E) I, II ve III

Akçay Savaşı 1397: Yıldırım Bayezit döneminde Karamanoğullarının etkisizleştirildiği savaş

Örnek Soru:

Tarihçiler tarafından "Sekiz yıla seksen yıllık iş sığdırmış büyük bir padişah" olarak nitelendirilen Osmanlı padişahı kimdir?

- A) Yavuz Sultan Selim **dc**
- B) Fatih Sultan Mehmet
- C) Kanuni Sultan Süleyman
- D) II.Murat
- E) Yıldırım Bayezit

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN 1520 – 1566

Örnek Soru:

“Benim altınla doldurduğum hazineyi torunlarımdan her kim doldurabilirse kendi mührü ile mühürlesin, aksi taktirde Hazine-i Humayun benim mührümle mühürlensin” diyerek vasiyet bırakan Osmanlı Padişahı kimdir?

- A) Kanuni Sultan Süleyman
- B) II.Bayezit
- C) Yavuz Sultan Selim **dc**
- D) Yıldırım Bayezit
- E) Fatih Sultan Mehmet

Mısır seferi sonrası vasiyetini açıkladı

- Şiirlerinde **MUHİBBİ** (*seven, sevgi besleyen*) mahlasını kullandı.
- “İslahat Risaleleri” Kanuni döneminden itibaren yazıldı
- Kanuni kendi portresini 1539’da İtalyan ressam **TİTIAN’a** yaptırdı.

Öğretmen Bilgisi: Titan, portreyi Kanuni’yi görmeden yaptı

- Osmanlıda önemli olaylardan bahseden, iki ciltten oluşan minyatürlü yazma sanatına **HÜNERNAME** denir.

Öğretmen Bilgisi: Birinci cildi Kuruluş / Kanuni arası, ikinci cildi sadece Kanuni dönemini anlatır. İkinci ciltteki tüm minyatürler **Nakkaş Osman** ve öğrencileri tarafından yapıldı

- En uzun süre tahtta kalan padişahdır, tek şehzade olarak tahta çıktı.

Örnek Soru:

Kanuni’den sonra en uzun süre tahtta kalan Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Abdülaziz
- B) I.Abdülhamit
- C) II. Abdülhamit **1876 1909 33 yıl**
- D) IV.Murat
- E) IV.Mehmet **dc 1648 – 1687 39 yıl**

- Tuhfetü'l Guzat, **MATRAKÇI NASUH’a** aittir.

Öğretmen Bilgisi: Matrak Nasuh, Kanuni döneminde öne çıktı. Değişik silahları kullanmada ustadır. Tuhfetü'l Guzat bu konuda yazdığı eserdir.

Not Tuhfetü'l Kibar, Katip Çelebi’ye aittir. Deniz savaşlarını anlatan eserdir.

- Canberdi Gazali / Baba Zünnun / Ahmet Paşa / Vezir Ahmet Paşa İsyanı Kanuni dönemi iç isyanlarıdır

Örnek Soru:

Kanuni Sultan Süleyman ve eşi Hürrem Sultan’ın İstanbul’da yaptırdığı darüşşifa günümüzde hangi isimle sağlık hizmeti kurumu olarak devam etmektedir?

- A) Şişli Etfal Hastanesi
- B) Haseki Hastanesi **dc**
- C) Darüşşafaka
- D) Vakıf Gureba Hastanesi
- E) Gevher Nesibe Şifahanesi

BATI YÖNLÜ SEFERLERİ

- ◆ 1521 Belgrat’ın Fethi

☞ Avrupa’ya yapılacak seferlerde **üs** olarak kullanıldı

- ◆ 1524 Pavye Savaşı Fransuva / Şarlken

☞ Fransuva, Şarlken’e esir düştü

- ◆ 1526 Mohaç Meydan Muharebesi

☞ Dünyanın **en kısa süren** savaşıdır

☞ Avusturya, Kanuni tarafından atanan **Jan Zapola’yı** tanımadı

Örnek Soru:

Mimar Sinan’ın bir yeniçeri olarak katıldığı ve gösterdiği yararlılık nedeniyle Acemi Oğlanlar Yayıbaşılığına (Bölük Komutanı) terfi ettirildiği savaş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Preveze Deniz Savaşı
- B) Zigetvar Seferi
- C) Mohaç Meydan Muharebesi **dc**
- D) İrakeyn Seferleri
- E) I.Viyana Kuşatması

- ◆ 1529 I.Viyana Kuşatması

☞ Kanuni döneminin **başarısız** seferidir

◆ 1532 I.Alman Seferi

☞ Bu sefer sonrası İstanbul antlaşması imzalandı

◆ **1533 İstanbul Antlaşması**

— Avusturya ile imzalanan **ilk** antlaşmadır

☞ Son antlaşma **1791 ZİŞTOVİ ANTLAŞMASI**

—Avusturya'dan *ilk kez vergi* alındı

☞ **Son vergi 1606 Zitvatarok Antlaşması ile alındı**

— Avusturya'dan *ilk kez savaş tazminatı* alındı

☞ **Son tazminat 1664 Vasfar Antlaşması ile alındı**

— Osmanlı sadrazamı protokolde Avusturya Arşidüküne eşittir

☞ **1606 Zitvatarok Antlaşması** ile Arşidük, (**Kral**) padişaha eşit sayıldı

◆ 1541 – 1551 II. Alman Seferi

☞ **Kanuni Budin'e girdi Macaristan'ı aldı ve 3'e böldü**

◆ 1566 Zigetvar Seferi

☞ Kanuni'nin **son** seferi

OSMANLI İRAN İLİŞKİLERİ

Kanuni / Tahmasb

* İran'la üç dönem savaştık

* **Van / Tebriz / Bağdat alındı**

* **1555** Amasya antlaşması imzalandı

☞ İran ile imzalanan **ilk** resmi antlaşma

☞ Kanuni'ye **Bağdat Fatih** unvanı verildi (**II. Bağdat Fatih** **IV.Murat**)

☞ I.Bağdat seferi sonrası **Fuzuli Osmanlı hizmetine girdi**. Kanuni'ye **Bağdat kasidesini sundu**

➤ Fransızlara Kapitülasyonlar verildi (**Uhud-u Atik / İmtiyaz-ı Mahsusa**)

☞ Bu imtiyaz iki hükümdarın saltanatı süresince geçerli idi

☞ **1740 I.Mahmut döneminde** süresiz hale getirildi

DENİZ YÖNLÜ SEFERLER

➤ **1522** Rodos'un Fethi

☞ **Sean – Jean şövalyelerin korsanlık faaliyetleri** sonucu alındı

☞ II. Dünya savaşı sonucu elden çıktı

➤ **1533** Cezayir'in Osmanlıya bağlanması

Örnek Soru:

Kanuni Sultan Süleyman döneminde Cezayir-i Bahr-i Sefid beylerbeyliğine ilk atanan büyük denizci kimdir?

A) Barbaros Hayreddin Paşa **dc**

B) Seydi Ali Reis

C) Piri Reis

D) Murad Reis

E) Hadım Süleyman Paşa

☞ **BARBAROS HAYREDDİN PAŞA** (Hızır Reis) Osmanlı hizmetine girdi. Kaptan-ı Deryalığa getirildi Cezayir Beylerbeyi oldu

☞ **Kuzey Afrika'da elden çıkan ilk toprak parçası**

➤ **1537** Korfu Kuşatması

☞ **BAŞARISIZ** bir kuşatma

➤ **1538** Preveze Deniz Zaferi

☞ **Akdeniz bir Türk gölü haline geldi**

☞ **28 Eylül Donanma Günü** olarak kutlanmaya başladı

➤ **1551** Trablusgarp'ın Fethi

☞ **Turgut Reis**, Malta şövalyelerinden aldı

☞ 1912 Uşi antlaşmasıyla elden çıktı

☞ **Kuzey Afrika'da elden çıkan son toprak parçası**

Örnek Soru:

Kanuni döneminde Haçlılar ile yapılan hangi savaş sonrası Osmanlı Devletinin Kuzey Afrika'daki üstünlüğü kesinleşmiştir?

- A) Preveze Deniz Savaşı
- B) Belgrat Savaşı
- C) Cerbe Adası **dc**
- D) Sırpsındığı Savaşı
- E) Turnadağ Savaşı

➤ **1560** Cerbe'nin Fethi

☞ Turgut Reis ve Piyale Paşa Andrea Dorya'yı yendi

☞ **Kuzey Afrika üstünlüğümüz kesinleşti**

➤ **1565** Malta Seferi

☞ **Turgut Reis** şehit düştü

☞ **BAŞARISIZ** bir sefer olmuştur.

Kanuni Döneminin 4 başarısız seferi

- 1) **1529** I.Viyana Kuşatması
- 2) **1537** Kofu Kuşatması
- 3) **1565** Malta Kuşatması
- 4) **1538 – 1553** Hint Deniz Seferleri

HİNT DENİZ SEFERLERİ

Nedenler

- Hindistan'daki coğrafi keşifler sonucu oluşan Portekiz hâkimiyeti
- Güccerrat Hanlığının yardım istemesi
- Kızıldeniz yoluyla hacca giden Müslümanlara engel olunması

1538 I. Hint Deniz Seferi: Hadım Süleyman Paşa

1551 II. Hint Deniz Seferi: Piri Reis

1552 III. Hint Deniz Seferi: Murat Reis

1553 IV. Hint Deniz Seferi: Seydi Ali Reis

☞ **Piri Resi** : Kitab-ı Bahriye

☞ **Seydi Ali Reis:** Mirat'ül Memalik, Kitab'ül Muhit

2010 KPSS

Osmanlılar zamanında **Kitab-ı Bahriye** adlı eseriyle ve haritacılık çalışmalarıyla ünlü bilim adamı aşağıdakilerden hangidir?

- A) Piri Reis **dc**
- B) Ali Kuşçu
- C) Seydi Ali Reis
- D) Matrakçı Nasuh
- E) Şerafeddin Sabuncuoğlu

Öğretmen Bilgisi:

Seyd-i Ali Reis IV. Hint Deniz seferi sonrası İstanbul'a karadan 3.5 yılda geldi. Gördüklerini **Mirat'ül Memalik** adlı eserde yazdı

Deniz terimleri ile ilgili yazdığı eserin adı ise **Kitab'ül Muhit**

Sonuçlar

- Hindistan'da Portekiz egemenliği kesinleşti
- Türk gemilerinin açık denizlere uygun olmadığı anlaşıldı
- Yemen, Eritre, Sudan sahilleri Osmanlı'ya geçti

Örnek Soru:

Osmanlı Devleti, Yükselme döneminde denizlerde aşağıdaki devletlerden hangisiyle mücadele etmemiştir?

- A) Venedik
- B) Rusya **dc**
- C) İspanya
- D) Portekiz
- E) Ceneviz

SOKULLU MEHMET PAŞA **1564 – 1569**

➤ Kanuni / II. Selim / III. Murat döneminde sadrazamlık yaptı

Öğretmen Bilgisi:

Kanuni: Son iki yılı

II. Selim: Tüm dönemi

III. Murat: İlk beş yılı sadrazamlık yaptı

II. SELİM

➤ **1566** Sakız Adası'nın fethi

☞ **Piyale Paşa**, savaşız adayı aldı

➤ **1568** Yemen'in fethi

☞ Yemen'deki **Mutahhara İsyanı** bastırıldı

➤ **1571** Kıbrıs'ın fethi

Örnek Soru:

Avrupalıların II. Selim hükümdarlığında 1571 senesinde fethedilen Kıbrıs Adası'na tepki sonucu yaşanan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaş Antlaşması
- B) Sinop Vakası
- C) İnebahtı Deniz Muharebesi **dc**
- D) Gelibolu kuşatması
- E) Preveze Deniz Savaşı

III.MURAT

- ▲ 1571 İnebahtı Deniz Savaşı yenilgisi

Öğretmen Bilgisi: Uluş Ali Reis 30 gemiyi kurtardı. Kahramanlığı nedeniyle **KILIÇ ALİ PAŞA** adıyla Kaptan-ı Deryalığa getirildi

- ▲ 1574 Tunus'un fethi (*İspanyollardan*)
- ▲ 1575 Lehistan'ın himaye altına alınması
- ▲ 1577 Fas'ın himaye altına alınması

☞ Portekizlilerden alındı

☞ Kasrû'l Kebir (Vadiü's seyl Savaşı) ile himaye altına alındı

PROJELERİ

DON / VOLGA PROJESİ

- * II. Selim döneminde ortaya çıktı
- * İpek Yolunun, *canlandırılmak istenmesi*
- * Rusların güneye inmesini engellemek
- * İran'ı donanma yoluyla vurmak
- * Türkistan Hanlıklarına ulaşmak

☞ Bu proje 1953'te SSCB tarafından gerçekleştirildi

SÜVEYŞ KANALI PROJESİ

- * II. Selim döneminde ortaya çıktı
- * Baharat yolunu canlandırmak
- * Akdeniz ticaretini canlandırmak
- * Hint Deniz Yolunu kısaltmak

☞ Bu proje 1869'da Sultan Abdülaziz döneminde gerçekleştirildi

MARMARA KARADENİZ PROJESİ

- * III. Murat döneminde ortaya çıktı
- * İstanbul boğazındaki gemi trafiğini hafifletmek
- * İç bölgelerle bağlantı kurmak

Öğretmen Bilgisi: İki metreyi aşan dev boyu ile en uzun vezir-i azamdır. 11 Ekim 1979'da ikinci divanı çıkışında hançerlenerek öldürüldü

Örnek Soru:

- I. Süveyş Kanalı Projesi
- II. Don – Volga Kanal Projesi
- III. Marmara Karadeniz Projesi

Yukarıdakilerden hangileri II.Selim dönemiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II **dc**
- E) I,II ve III

Örnek Soru:

- I. Sakız Adası'nın fethi
- II. Yemen'in fethi
- III. Tunus'un fethi

Yukarıdakilerden hangileri II.Selim döneminde gerçekleşmiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II **dc**
- E) I,II ve III